

stowarzyszenia i zorganizowania w 1995 roku wyborów nowych władz (skrót regulaminu jest zamieszczony poniżej). Określenie „dziedzictwo geologiczne” w rozumieniu założeń Asocjacji, obejmuje zarówno stanowiska ważne dla geologii i edukacji w tym zakresie, jak i naturalne fragmenty krajobrazów w sensie procesów i form rzeźby. Ochronie w takim ujęciu była poświęcona międzynarodowa konferencja, która odbyła się w Wielkiej Brytanii w 1993 roku (sprawozdanie w „Chrońmy Przyr. Ojcz.” z. 1/1994). Ważnym wynikiem tej konferencji było przyjęcie założeń programowych międzynarodowej konwencji dotyczącej ochrony przyrody nieożywionej oraz wyznaczenia dalszego toku postępowania zmierzającego do jej opracowania i zatwierdzenia.

Międzynarodowa Unia Nauk Geologicznych we współpracy z różnymi organizacjami naukowymi podjęła się w ostatnich latach skompletowania Listy Stanowisk Światowego Dziedzictwa Geologicznego. W 1990 roku lista ta obejmowała 90 zatwierdzonych i projektowanych obiektów reprezentujących różne etapy ewolucji Ziemi, przykłady czynnych procesów geologicznych oraz naturalne zjawiska, formacje geologiczne i formy rzeźby (lista zestawiona przez J. W. Cowie jest opublikowana w przekładzie na język polski w „Przeglądzie Geologicznym” z. 3/1994). Wykaz stanowisk wysokiej rangi naukowej będzie sukcesywnie uzupełniany odpowiednio udokumentowanymi innymi obiektami w miarę postępu badań geologicznych i geomorfologicznych oraz realizacji programów krajowych i międzynarodowych, ukierunkowanych na cele geoochrony.

Przedstawione główne, międzynarodowe działania na rzecz ochrony dziedzictwa geologicznego świadczą o dostrzeganiu w coraz większym stopniu ważności tej problematyki. W dobie nasilających się przekształceń antropogenicznych powierzchni i wnętrza Ziemi, potrzebne jest jednakże szersze niż obecnie zainteresowanie geoochroną i aktywniejsze jej wspieranie.

Zofia Alexandrowicz

Europejska Asocjacja na rzecz Ochrony Dziedzictwa Geologicznego

Skrót regulaminu

Celem Asocjacji jest podnoszenie statusu ochrony dziedzictwa geologicznego oraz ochrona stanowisk i krajobrazów z geologicznego i geomorfologicznego punktu widzenia w Europie poprzez:

a) popieranie skoordynowanej polityki europejskiej dotyczącej ochrony przyrody nieożywionej (geoochrona);

b) rozpoznanie, kategoryzację i dokumentację stanowisk interesujących z geologicznego punktu widzenia oparte na ujednoczonych za-

sadach tak, aby zdefiniować te stanowiska, których ochrona jest przedmiotem troski europejskiej;

c) dostarczanie informacji oraz doradztwo we wszystkich sprawach związanych z geochroną;

d) organizację i prowadzenie projektów badawczych w dalszym postępowaniu w powyższych zagadnieniach;

e) promocję świadomości publicznej związanej z ochroną przyrody nieożywionej i jej wymogami;

f) zachętę do wymiany myśli oraz informacji na temat geochrony przez spotkania i konferencje, wydawanie biuletynu i innych publikacji oraz przez wykorzystanie wszelkich środków, które mogłyby pomóc w realizacji celów Asocjacji;

g) promocję Międzynarodowej Asocjacji na rzecz geochrony.

Członkostwo w Asocjacji będzie otwarte dla wszystkich osób indywidualnych oraz instytucji zainteresowanych popieraniem powyższych jej celów; członkostwo to zależne jest tylko od opłacenia rocznej składki ustalonej przez Radę Asocjacji. Przy ustalaniu wysokości tej składki Rada będzie brała pod uwagę uwarunkowania finansowe różnych państw członkowskich i zaoferuje zniżki tym, dla których są one niezbędne, aby zapobiec wykluczeniu większości przedstawicieli regionów którejkolwiek z tych państw. Na propozycję Rady Zgromadzenie Ogólne może uhonorować osoby o szczególnych zasługach i osiągnięciach przez przyznanie członkostwa honorowego (na warunkach założeń Asocjacji).

Wszyscy członkowie, osoby indywidualne lub instytucje będą miały równe prawa głosu podczas ogólnych zebrań Asocjacji.

Struktura Asocjacji przedstawia się następująco: Zgromadzenie Ogólne, Rada, Komitet Wykonawczy oraz Grupy robocze.

Zgromadzenie Ogólne nadzoruje przebieg spraw Asocjacji. Zgromadzenie będzie zbierało się z przerwami nie dłuższymi niż cztery lata na konferencjach międzynarodowych organizowanych przez Asocjację lub w inny sposób, o jakim może zdecydować Rada. W przypadku, gdy więcej niż 10% członków Asocjacji powiadomi sekretarza wykonawczego, że ich zdaniem potrzebne jest zwołanie nadzwyczajnego zebrania Zgromadzenia Ogólnego, Rada powoła i przeprowadzi takie spotkanie zgodnie z postanowieniem artykułu nr 7. Wszyscy członkowie nie zalegający ze składkami będą mieli prawo do uczestnictwa i głosowania podczas zebrań Zgromadzenia Ogólnego.

Uczestnicy każdego Zgromadzenia Ogólnego otrzymają sprawozdanie przewodniczącego, sekretarza i skarbnika za okres, który upłynął od poprzedniego spotkania. Takie sprawozdania wraz z programem spraw do załatwienia i nominacji dla przewodniczącego Asocjacji (który ma być wybierany przez Zgromadzenie Ogólne) oraz dla tych członków Rady, którzy są wybierani bezpośrednio przez Zgro-

madzenie Ogólne będą publikowane w Biuletynie lub przekazywane członkom w inny sposób na dwa miesiące przed każdym spotkaniem Zgromadzenia Ogólnego. Wszyscy członkowie będą mieli prawo do zaproponowania tematu (włączając votum zaufania) do dyskusji podczas Zgromadzenia Ogólnego, który należy dostarczyć sekretarzowi wykonawczemu trzy miesiące wcześniej.

Rada jest organem decydującym o kierunkach działalności Asocjacji. Będzie się zbierać raz w roku. Programy zebrań zostaną opublikowane wcześniej, a głosy przekazane listownie lub faxem zachowają ważność. Na każdym zebraniu zapadnie decyzja o miejscu następnego spotkania Rady, a zaproszenia od potencjalnych gospodarzy będą brane pod uwagę. O ile to możliwe zebrania powinny się odbywać rotacyjnie we wszystkich krajach członkowskich.

Rada będzie składała się z jednego przedstawiciela z każdego z państw członkowskich („członkowie narodowi”) wraz z wybranymi przedstawicielami (w liczbie możliwie bliskiej 1/5 całej Rady), bez względu na narodowość, przez wszystkich członków Zgromadzenia Ogólnego („członkowie ogólni”). Wszyscy członkowie Rady muszą być członkami Asocjacji.

Państwa członkowskie, które mają być reprezentowane w Radzie, muszą być państwami europejskimi i muszą być w pełni uznane przez Radę Europy.

Członkowie narodowi winni pochodzić z kraju, który reprezentują, a sposób ich wyboru musi być tak demokratyczny, jak tylko jest to możliwe. Preferowany jest wybór w drodze tajnego głosowania Komitetów Narodowych (lub równoważne grupy narodowe) ds. Ochrony Zabytków Przyrody Nieożywionej, jeśli takowe istnieją. Jednakże w krajach, które nie mają takich komitetów, można zastosować inne metody. Każdy członek narodowy będzie informował sekretarza o sposobie, w jaki został wybrany. W innym przypadku, wybór przedstawiciela Rady przez państwo członkowskie jest sprawą tego państwa.

Sekretarz wykonawczy będzie zwracał się do wszystkich państw członkowskich z prośbą o dokonanie wyboru przedstawicieli narodowych, którzy podejmą obowiązki członków Rady z dniem 1 kwietnia odpowiedniego roku i będą je pełnić przez następne dwa lata. Przedstawiciele narodowi będą mogli być wybierani na następną kadencję.

Członkowie ogólni Rady będą wybierani przez wszystkich członków podczas każdego Zgromadzenia Ogólnego i będą pełnili obowiązki aż do następnego Zgromadzenia. Każdy członek Asocjacji nie później niż cztery miesiące przed Zgromadzeniem Ogólnym może zaoferować sekretarzowi wykonawczemu swoje usługi jako członek ogólny, a dokumenty do głosowania z nazwiskami wszystkich kandydatów będą rozesłane do członków Asocjacji jako część raportu. Tajne glo-

sowanie będzie miało miejsce podczas Zgromadzenia Ogólnego, a głosy dostarczone listownie lub faxem, otrzymane przez sekretarza wykonawczego na siedem dni przed otwarciem Zgromadzenia, będą ważne. Nie więcej niż jeden członek ogólny może być wybrany spośród narodowości któregokolwiek z krajów członkowskich.

Rada w razie potrzeby może dokooptować odpowiednio wykwalifikowanych doradców. W przypadku gdy Rada rozważy specjalny projekt lub zagadnienie wymagające opinii doradców, będą oni mieli pozycję równą z członkami Rady podczas dyskusji zamkniętych. Doradcy ci będą również mieli prawo głosu, jednak pod warunkiem, że są członkami Asocjacji.

Komitet Wykonawczy jest wybierany przez Radę co dwa lata podczas dorocznego spotkania. Zajmuje się bieżącymi sprawami Asocjacji. Zbiera się w razie potrzeby; wymagane quorum wynosi 50%. Komitet Wykonawczy składa się z przewodniczącego, jednego lub więcej wiceprzewodniczących, sekretarza wykonawczego, drugiego sekretarza, skarbnika, rzecznika prasowego, innych urzędników oraz członków, jeśli tak zadecyduje Rada. Wszyscy urzędnicy będą mogli być bezpośrednio ponownie wybierani, jednak przewodniczący nie może pełnić funkcji dłużej niż przez kolejne dwie kadencje. Jeśli w Komitecie zaistnieją wakaty, będą one obsadzone przez Radę poprzez wybory w jej obrębie; powinno zaakceptować to następne Zgromadzenie Ogólne.

Grupy robocze są powoływane przez Radę na ściśle określony czas, aby przyspieszać pracę badawczą poszczególnych zadań w zakresie ochrony przyrody nieożywionej. Dla każdej grupy Rada powoła kierownika, który jest przed nią odpowiedzialny za przebieg badań. Po uprzedniej aprobacie Komitetu Wykonawczego, Grupy robocze mogą dokooptować odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów ds. ochrony lub innych ekspertów (członków Asocjacji lub też nie), aby wspomagali ich pracę. Kierownicy Grup roboczych będą zdawali sprawozdanie z wykonywanych zadań na każdym zebraniu Rady.

Przełożyła z jęz. angielskiego Janina O t ę s k a-B u d z y n

Ochrona i popularyzacja dziedzictwa geologicznego na Węgrzech

Jednym z głównych zadań, jakie stawia przed sobą stowarzyszenie „ProGEO” (European Association for the Conservation of Geological Heritage „ProGEO”) jest analiza i korelacja w skali kontynentu metod ochrony oraz popularyzacji obiektów geologicznych i geomorfologicznych. Dlatego też coroczne spotkania grupy inicjującej działalność stowarzyszenia odbywają się za każdym razem w innym kraju europejskim i połączone są z praktycznym poznawaniem doświadczeń i dokonania tego kraju w ochronie przyrody nieożywionej. W bieżącym ro-